

Manual de Turismo Rexenerativo e Sostible

Guía práctica para pequenas empresas do territorio transfronteirizo Miño-Minho

🌿 PROGRAMA VISIT RIO MINHO PLUS

🌍 AXENDA 2030 · ODS

Índice do Manual

Estrutura completa do percorrido formativo e práctico que realizaremos durante esta presentación.

01

Presentación e uso do manual

Por que este manual, a quen vai dirixido e como usalo dentro do programa Minho Plus.

ćć

De turismo sostible ao turismo rexenerativo

Conceptos, principios, exemplos internacionais e erros frecuentes.

ćć

O territorio Miño–Minho como destino vivo

Retrato do territorio, desafíos, oportunidades e proxectos tractores.

ćç

Axenda 2030 e ODS para pequenas empresas turísticas

Mapa de ODS relevantes, fichas de acción e casos europeos inspiradores.

CAPÍTULO 0

Presentación e uso do manual

Contexto, destinatarios e folla de ruta para aproveitar ao máximo esta guía dentro do programa Visit Rio Minho Plus.

Por que este manual e por que agora?

O tramo internacional do Río Miño vive un momento de cambio: chegan **novos perfís de viaxeiros**, medran as experiencias de natureza e cultura e as pequenas empresas buscan distinguirse sen perder o seu vínculo co territorio.

Asemade, a Unión Europea impulsa unha transición verde e dixital que afecta directamente a como se diseña, xestiona e comercializa o turismo rural.

- 📄 O programa **Visit Rio Minho Plus** nace neste contexto para mellorar a competitividade do sector turístico do val transfronteirizo mediante formación, acompañamento e apoio á creación de novas experiencias.

Este manual é unha ferramenta de traballo

Está pensado para **acompañar o proceso formativo**, axudar a aterrar conceptos e transformar ideas en produtos concretos listos para saír ao mercado.

Aterrar conceptos

Traduce a teoría da sostibilidade e rexeneración en decisións prácticas para o teu negocio.

Crear produtos

Guía paso a paso para deseñar experiencias turísticas diferenciadas e comercializables.

Conectar co programa

Cada capítulo alíñase coas fases de formación, mentoría e prototipado de Minho Plus.

A quen vai dirixido?

Aloxamentos rurais

Hoteis pequenos, apartamentos turísticos e casas de turismo en espazo rural.

Restauración

Bares, restaurantes, tabernas e proxectos gastronómicos vinculados ao territorio.

Actividades

Sendeirismo, BTT, kayak, rutas fluviais, visitas guiadas e turismo creativo.

Produtores

Bodegas, queixerías, obradoiros, granxas visitables que queren abrirse ao turismo.

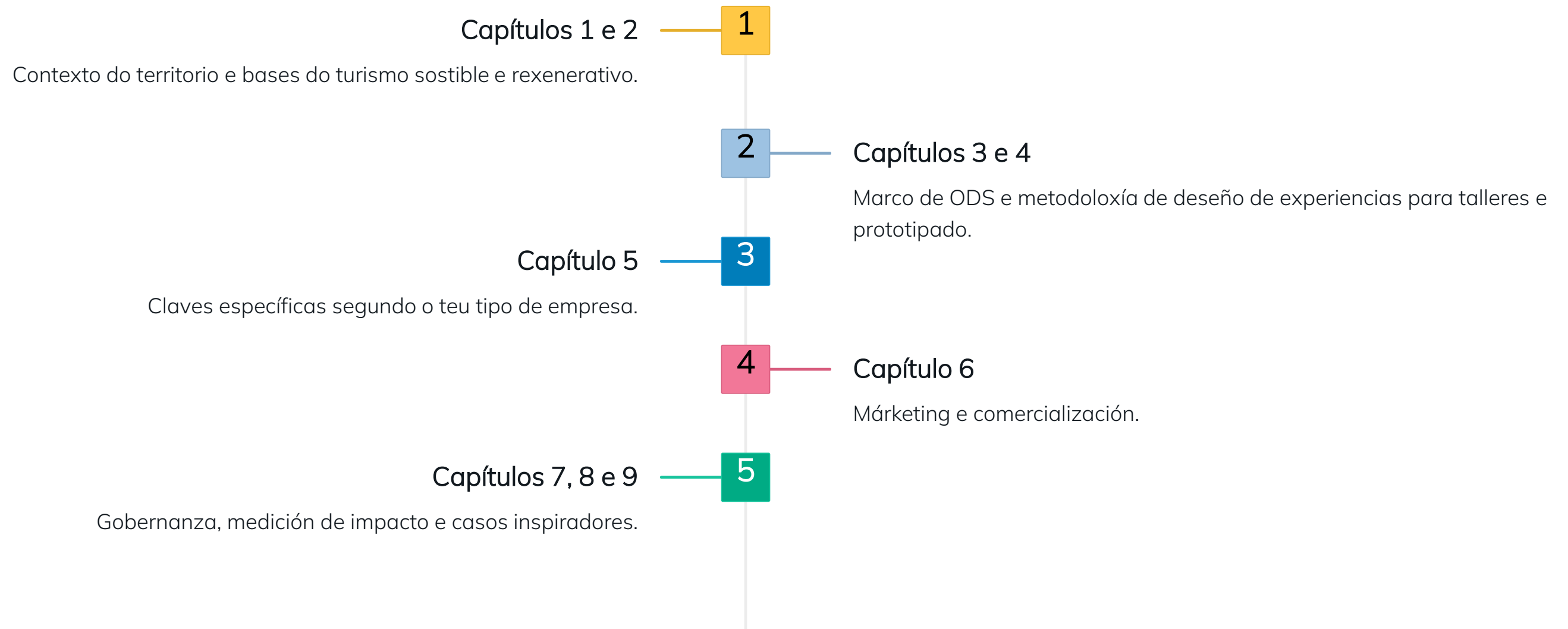

Operadores

Axencias pequenas e proxectos de intermediación que constrúen e venden experiencias.

Como usar este manual dentro do programa Minho Plus

O programa combina **105 horas de formación** en módulos especializados, visitas técnicas, plans de mellora, mentorías individuais e apoio directo á creación de experiencias. O manual acompaña cada fase:

CAPÍTULO 1

O territorio Miño-Minho como destino vivo

Un río internacional, un mosaico de paisaxes e unha identidade compartida entre dous países.

Retrato rápido do territorio transfronterizo

Recursos naturais e culturais

O eixe Miño-Minho, entre Galicia e o Norte de Portugal, combina un **río internacional**, un mosaico de paisaxes agrarias e forestais e unha rede de vilas, fortalezas e aldeas con forte identidade.

A auga, os viñedos, os bosques atlánticos, os sistemas de marisqueo e a pesca fluvial, as festas, a gastronomía e os oficios tradicionais son a base da vida local e da experiencia turística.

Un territorio de intercambios

Historicamente viviu dos intercambios: mercados, contrabando, migracións, matrimonios mixtos, cooperación económica e cultural.

Esta **condición de fronteira** convértea nun escenario ideal para construír produtos turísticos que crucen ambas as beiras, conxuguen linguas e poñan en valor as historias compartidas.

Retos clave do territorio

Coma moitos destinos rurais europeos, o Miño-Minho enfróntase a desafíos que condicionan o futuro do turismo. Recoñecelos é o **punto de partida** para deseñar experiencias que acheguen solucións:

1

Despoboamento

Envellecemento en boa parte das parroquias e freguesías rurais.

2

Estacionalidade

Picos en fins de semana, verán e festivos; actividade baixa o resto do ano.

3

Presión ecosistémica

Calidade da auga, usos recreativos, especies invasoras e infraestruturas fluviais..

4

Mobilidade limitada

Transporte público escaso, dependencia do coche privado e accesibilidade desigual.

5

Capacidade dixital

Limitada capacidade dalgunhas empresas para dixitalizarse, internacionalizarse e adaptarse a novas tendencias.

Os desafíos como punto de partida

Recoñecer estes desafíos non é unha lista de problemas, senón o **punto de partida** para deseñar experiencias que acheguen solucións e melloren a calidade de vida local.

Cada desafío encerra unha oportunidade de innovación turística: o despoboamento invita a crear emprego local, a estacionalidade impulsa a diversificación de produtos e a presión ecosistémica motiva experiencias de turismo rexenerativo.

Oportunidades: tendencias que favorecen o Miño–Minho

As tendencias actuais do mercado xogan a favor dun territorio coma o noso

Destinos rurais e pouco masificados

Medra o interese pola natureza e a tranquilidade, especialmente despois da pandemia.

Experiencias auténticas

Gastronomía local, contacto con produtores, relatos de comunidade e aprendizaxe de oficios.

Estancias largas e nómades dixitais

Consólidanse as viaxes de proximidade e o teletraballo en zonas rurais.

Financiación europea

Programas europeos financian a transición verde e dixital de pemes turísticas rurais.

Posición privilegiada do Miño–Minho

Neste contexto, un **corredor fluvial transfronterizo** con forte cultura gastronómica, patrimonio defensivo e natureza accesible ten unha posición privilegiada para postularse como **destino de turismo rexenerativo**.

Gastronomía

Patrimonio

Natureza

Proxectos tractores: Visit Rio Minho Plus

O proxecto **Visit Rio Minho Plus** impulsa a formación, o deseño de experiencias e o acompañamento empresarial para reforzar o turismo sostible en todo o tramo internacional do río.

Formación mixta

Presencial e online

Visitas técnicas

Aprendizaxe *in situ*

Plans de mellora

Personalizados

Mentorías

Creación de experiencias

Outras iniciativas aliñadas

O territorio participa o se aliña con outras iniciativas europeas que traballan o turismo rural sostible e rexenerativo:

Proxectos Interreg

Cooperación transfronteriza para innovación turística entre Galicia e Norte de Portugal.

Clusters rurais e EuroClusters

Apoio á innovación, dixitalización e sostibilidade de pemes turísticas.

Exemplo inspirador: de paseo en barco a experiencia completa

Noutras rexións rurais, pequenas empresas de turismo fluvial pasaron de ofrecer simples paseos en barco a **experiencias completas** que integran interpretación da biodiversidade, ciencia cidadá e degustación de produtos locais.

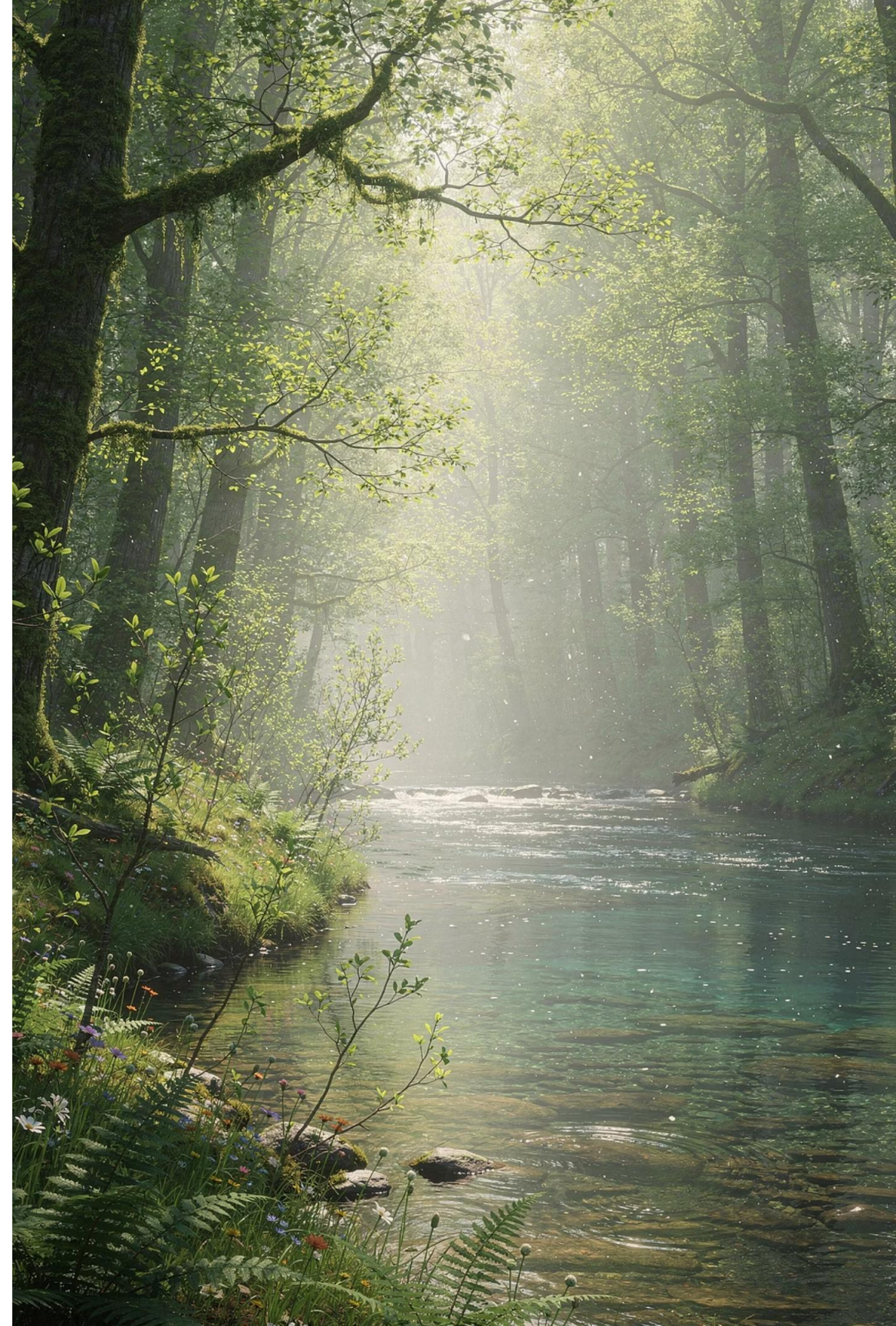
- 📌 **Idea para o Miño–Minho:** unha ruta fluvial que combine navegación suave, lectura da paisaxe, observación de aves, explicación de artes de pesca tradicionais e un pequeno aperitivo con viño e produtos de ambas marxes.

CAPÍTULO 2

Do turismo sostible a turismo rexenerativo

Comprender a evolución do concepto e como aplicalo en pequenas empresas rurais.

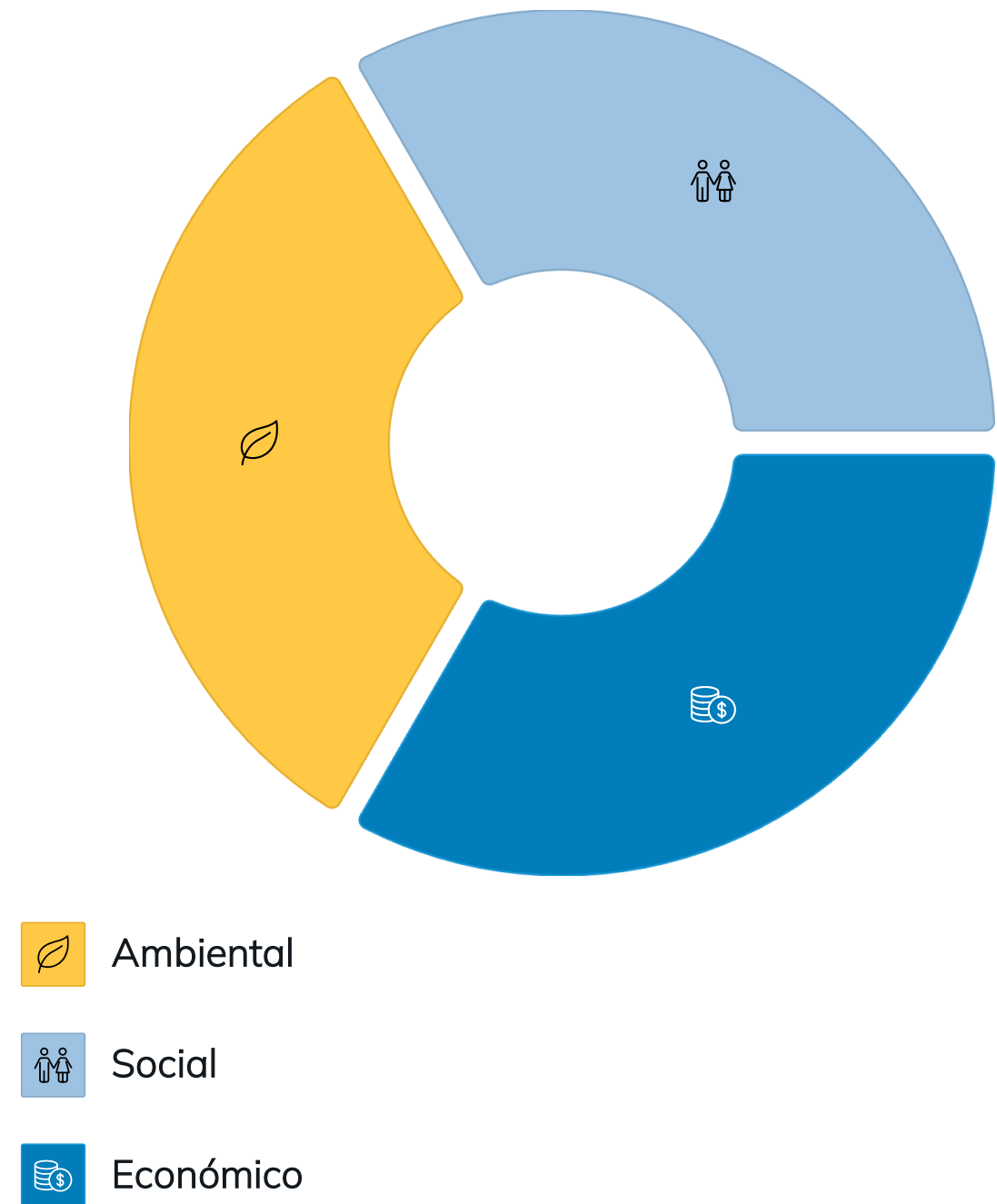

Que é o turismo sostible?

O turismo sostible ten en conta de forma equilibrada os **impactos ambientais, sociais e económicos**, buscando que a actividade se manteña a longo prazo sen deteriorar os recursos do territorio.

Implica xestionar o consumo de auga e enerxía, reducir residuos, respectar a cultura local, crear emprego digno e asegurar que os beneficios se distribúen de xeito máis equitativa.

En Europa, moitos destinos rurais están reorientando as súas estratexias cara a modelos de turismo sostible, apoiándose en guías, certificacións e programas específicos para pemes.

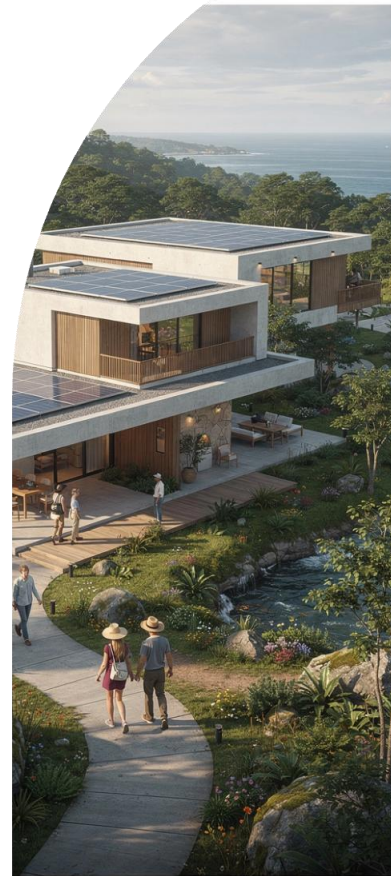

Que añade o turismo rexenerativo?

O turismo rexenerativo vai un paso máis alá: non se conforma con "reducir impactos negativos", senón que busca **mellorar o lugar** onde se desenvolve a actividade. Na conta de limitarse a "non danar", pretende restaurar ecosistemas, fortalecer a cohesión comunitaria e xerar cambios positivos nas persoas visitantes.

Turismo sostible

Minimiza danos e reduce impactos negativos.

m., ward geviomdghy finted oran
hamad mododing mouswiss.

Regerative Tour

• Regenerativee Tourism. Ausfants fo
cathies haiffy oaca fouhar mutidsm

Turismo rexenerativo

Restaura ecosistemas e fortalece comunidades.

O salto conceptual é claro: de *facer menos dano* a *deixar o lugar mellor do que estaba*.

Principios clave do turismo rexenerativo

Comprender o lugar

Traballar dende unha comprensión profunda do paisaxe, cultura, historias, relacións e dos desafíos do territorio.

Achegar algo tanxible

Deseñar experiencias que xeren restauración ambiental, economía local, transmisión de saberes e orgullo comunitario.

Visitante como co-coidador

Fomentar que o visitante pase de consumidor a participante e, en certa medida, co-coidador do territorio.

Medir e comunicar

Medir o impacto non só en termos económicos, senón tamén sociais e ambientais.

Principios aplicados a pequenas empresas rurais

Para unha casa rural, unha empresa de actividades ou un restaurante familiar, o turismo rexenerativo tradúcese en decisións moi **concretas**:

Reparar e coidar

Dedicar parte da actividade a restaurar un elemento do medio: plantación de árbores ribeirense, limpeza de sendeiros, recuperación de variedades locais.

Tecer comunidade

Traballar en rede con outros negocios, asociacións e veciños para deseñar produtos conxuntos e repartir beneficios e responsabilidades.

Educar e transformar

Ofrecer experiencias onde o cliente aprende algo relevante sobre o territorio e marcha con ganas de apoiar o destino a longo prazo.

Pensar a longo prazo

Priorizar investimentos que melloren a resiliencia: uso eficiente de recursos, diversificación de ingresos e alianzas estables.

Non se necesitan grandes presupostos

Estes principios non esixen grandes presupostos iniciais; moitas empresas comezan con **cambios pequenos e consistentes** que, co tempo, xeran transformacións profundas.

Exemplos internacionais inspiradores

Diversos proxectos mostran como o turismo rexenerativo pode funcionar en pequenas comunidades. As innovacións máis relevantes proveñen de **microempresas rurais** que comezan con pequenas accións.

Totonal, México

Obradoiros sobre agricultura ancestral con reforestación e programas comunitarios, financiados en parte polas visitas turísticas.

Centroamérica e Sudamérica

Turismo comunitario que integra cooperativas agrícolas, artesás e guías locais, compartindo ingresos e reforzando a gobernanza.

El Hierro, España

Empresas con enerxías renovables e visitas interpretativas a infraestruturas eólicas e hídricas, conectando turismo con transición enerxética.

Canadá rural

Aloxamentos que evolucionaron dende unha simple horta ata invernadoiros e produción de mel que abastecen a hóspedes e poboación local.

O enfoque rexenerativo non é exclusivo de grandes resorts

Estes exemplos mostran que moitas das innovacións máis relevantes proveñen de **microempresas rurais** que comezan con pequenas accións e as amplían en función de resultados e alianzas.

Empezar pequeno

Accións concretas e alcanzables

Medir resultados

Datos que guían a evolución

Ampliar con alianzas

Medrar en rede, non en solitario

Errores frecuentes e como evitalos

Ao incorporar a sostibilidade e a rexeneración no negocio, hai varios riscos habituais que convén coñecer:

Greenwashing involuntario

Afirmar que é "eco" ou "sostible" sen datos claros que o avalen ou basealo só en pequenos xestos illados.

Cargar o cliente

Pedir ao hóspede que "non cambie toallas" sen que a empresa faga cambios equivalentes na súa propia xestión.

Falta de coherencia

Ofrecer un discurso rexenerativo mentres se manteñen prácticas moi intensivas en recursos ou desconectadas da comunidade.

Burocratizar en exceso

Crear sistemas de xestión tan complexos que as microempresas non poden mantelos no tempo.

Como evitar estes erros?

1 Poucas accións, claras e medibles

Por exemplo: porcentaxe de compras locais, número de actividades con impacto ambiental positivo, número de colaboracións comunitarias.

2 Comunicar con transparencia

Sen esaxerar, incluíndo tamén os aspectos que se están mellorando. A honestidade xera confianza.

3 Aliñar co territorio

Conectar as melloras coas prioridades do territorio e cos obxectivos do programa Minho Plus, aproveitando acompañamentos técnicos e recursos existentes.

Exemplos replicables para Miño–Minho

Tres modelos concretos que poden inspirar as empresas do territorio:

Aloxamento con horta e agroexperiencia

Comeza cunha pequena horta de aromáticas, incorpora unha horta de tempada, organiza talleres de cociña de proximidade e vende cestas de produto a hóspedes e veciños.

Ruta "río vivo"

Combina paseo fluvial, observación de aves, medición de parámetros do auga e recollida de residuos, compartindo datos cunha entidade ambiental local.

Taller de queixo ou viño de fronteira

Produtores que abren as súas instalacións a grupos reducidos, ensinan o proceso completo, explican como coidan o solo e rematan con degustación guiada.

CAPÍTULO 3

Axenda 2030 e ODS para pequenas empresas

Os 17 Obxectivos de Desenvolvemento Sostible como compás práctico para orientar as accións do teu negocio turístico.

Mapa de ODS máis relevantes para Miño–Minho

A Axenda 2030 de Nacións Unidas establece **17 Obxectivos de Desenvolvemento Sostible** que funcionan como guía para empresas, administracións e sociedade civil.. No contexto do turismo rural do Miño–Minho, estes son os máis relevantes:

ODS 1 e 8

Fin da pobreza · Traballo decente

ODS 5

Igualdade de xénero

ODS 6 e 7

Auga limpa · Enerxía limpa

ODS 11

Comunidades sostibles

ODS 12

Producción responsable

ODS 13

Acción polo clima

ODS de biodiversidade e alianzas

Completando o mapa de ODS relevantes para o territorio:

ODS 14 – Vida submarina

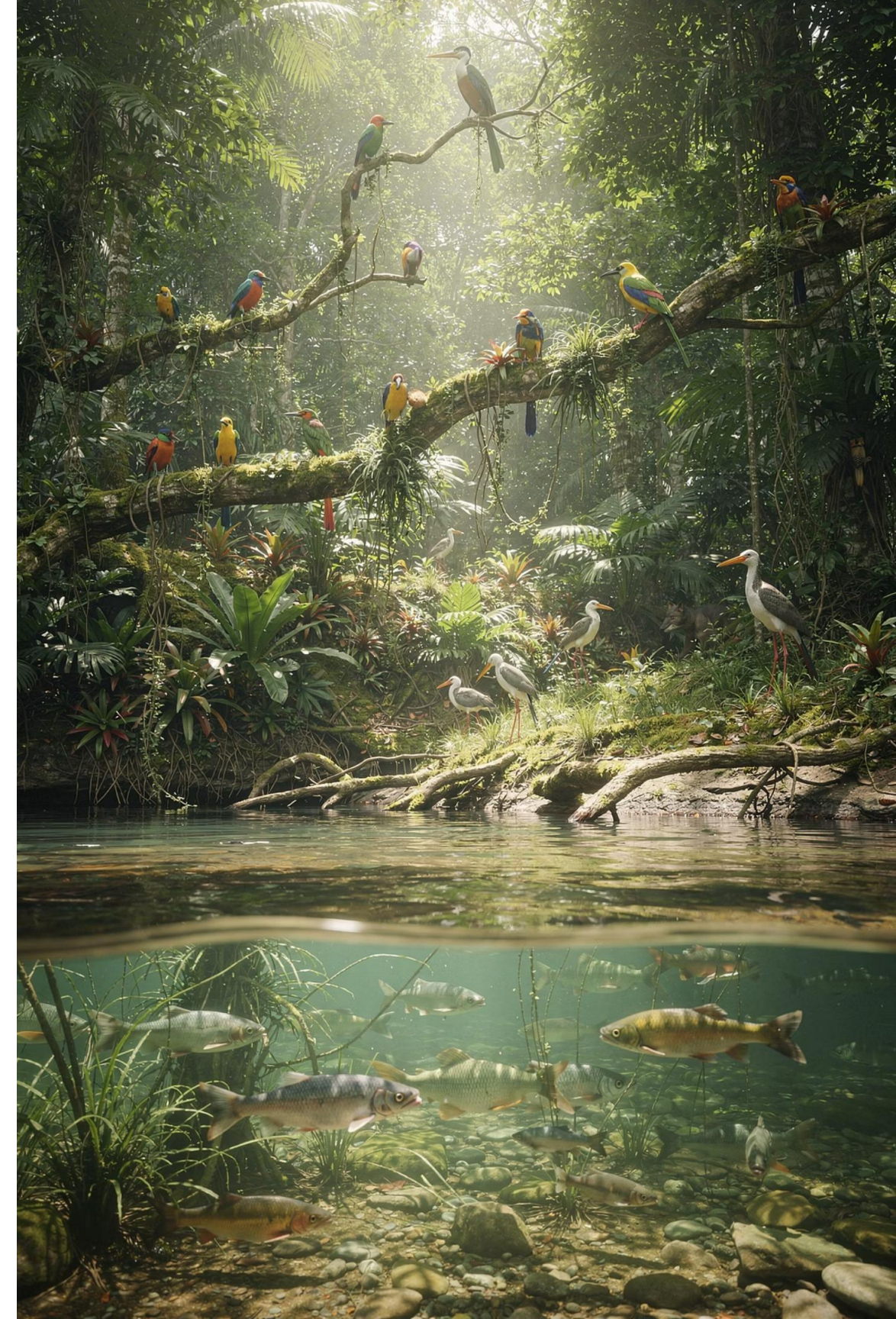
Protección de ecosistemas fluviais, marisqueo sostible e conservación da biodiversidade acuática do Miño.

ODS 15 – Vida terrestre

Protección de bosques atlánticos, reforestación ribeirense e conservación da biodiversidade do territorio.

ODS 17 – Alianzas

Cooperación entre empresas, comunidade e administración para acadar obxectivos compartidos.

Como ler os ODS dende a túa empresa

Os ODS non son só tarefa de gobernos; as **pequenas empresas** poden contribuír de forma moi concreta. Vexamos exemplos por tipo de negocio:

📄 FICHA ODS 8

Traballo decente e crecemento económico

Que implica para a túa empresa:

- Contratar persoal local, especialmente xente nova e mulleres.
- Ofrecer condicións laborais dignas: contratos estables, formación, conciliación.
- Diversificar produtos para xerar ingresos todo o ano.

ODS 8 – Accións concretas replicables

Cooperativa de guías locais

Reserva o **60 %** de novas prazas para a xuventude da comarca con itinerarios formativos que garanten emprego de calidade.

Aloxamento con emprego local

Incorpora unha persoa da vila para o mantemento e atención dos hóspedes, con **contrato anual** e formación en hostalaría sostible.

Producción e consumo responsables

Que implica para a túa empresa

- Priorizar provedores locais e de proximidade.
- Reducir residuos e envases de uso único.
- Ofrecer produtos de tempada e variedades locais.

Accións concretas replicables

- **Restaurante transparente**

Publica na carta a orixe de cada produto e o nome do produtor.

- **Casa rural sen plástico**

Elimina botellas de uso único e ofrece dispensadores que se poidan encher de produtos ecolóxicos e locais.

- **Kit sen plástico**

Empresa de actividades que reparte cantimplora reutilizable, snack en envase compostable e rede de fontes marcadas na ruta.

Acción polo clima

Que implica para a túa empresa: medir e reducir emisións (mobilidade, enerxía, compras), fomentar transporte público, bici e mobilidade eléctrica, e comunicar a pegada de carbono de produtos turísticos.

Desconto por mobilidade sostible

Aloxamento que ofrece desconto a clientes que chegan en transporte público ou bici e publica o cálculo anual de emisións evitadas.

Vehículos eléctricos + compensación

Empresa de rutas que usa vehículos eléctricos e compensa emisións residuais con proxectos de reforestación na conca do Miño.

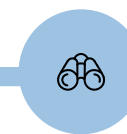
Vida de ecosistemas terrestres

Que implica para a túa empresa: protexer e restaurar a biodiversidade local, participar en proxectos de conservación e reforestación e integrar interpretación ambiental de experiencias turísticas.

Programa "Planta a túa árbore"

Casa rural onde cada hóspede que queda unha semana pode plantar unha árbore ribeirense con técnicos da asociación ambiental local.

Ciencia cidadá en rutas

Empresa de sendeirismo que dedica 10 minutos de cada ruta a rexistrar especies de flora/fauna na app de ciencia cidadá e comparte datos con universidades.

ODS 15 en acción: "Planta a túa árbore"

Cada hóspede que queda unha semana pode plantar unha **árbore ribeirense** con técnicos da asociación ambiental local. Unha acción sinxela que conecta o visitante co territorio de forma tanxible e duradeira.

Este tipo de iniciativas transforman o turista de consumidor en **co-coidador** da paisaxe, xerando un vínculo emocional que favorece a fidelización e a recomendación.

Destinos europeos que traballan ODS con pemes

Varios territorios rurais europeos integraron os ODS na súa estratexia turística con participación activa de microempresas:

Lika, Croacia

Formación específica ODS con aloxamentos e produtores, xerando miniproxectos conxuntos de economía circular.

Garden Pearls (rede europea)

Conecta pequenas granxas e xardíns que ofrecen experiencias educativas e produtivas aliñadas con múltiples ODS.

Rural Pact Community

Redes rurais que comparten boas prácticas de turismo sostible con foco en ODS 8, 11, 12 e 15.

Traballar con ODS non require grandes investimentos

Claridade de obxectivos

Saber que ODS son prioritarios para o teu negocio e territorio.

Alianzas locais

Colaborar con outros negocios, asociacións e administracións.

Comunicación coherente

Contar o que fas con honestidade e datos.

SÍNTESE

Visión integrada do manual

Conectando territorio, rexeneración e ODS nunha estratexia coherente para o Miño–Minho.

Do concepto á acción: folla de ruta

O manual propón un percorrido lóxico que vai do **coñecemento do territorio** á **acción empresarial concreta**:

Cada paso apóiase no anterior, creando un marco coherente para a transformación do teu negocio.

O Miño–Minho: un destino con identidade propia

O territorio transfronterizo posúe unha identidade **única** construída sobre séculos de intercambios entre as dúas beiras. Esta riqueza cultural e natural é o activo máis valioso para diferenciarse no mercado turístico.

Patrimonio compartido

Fortalezas, vilas históricas e tradicións que cruzan a fronteira.

Gastronomía de dúas beiras

Viños, queixos, mariscos e cociña tradicional con raíces comúns.

Sostible vs. Rexenerativo: resumo comparativo

Dimensión	Turismo Sostible	Turismo Rexerativo
Obxectivo	Minimizar impactos negativos	Mellorar activamente o lugar
Enfoque	Xestión de recursos	Restauración de ecosistemas e comunidade
Rol do visitante	Consumidor responsable	Participante e co-coidador
Medición	Redución de pegada	Impacto positivo neto
Horizonte	Manter o que hai	Deixar o lugar mellor

Os 5 desafios como oportunidades de design

Tendencias de mercado: datos clave

As tendencias globais apoian a aposta polo turismo rexenerativo en territorios rurais coma o Miño–Minho.

72%

Viaxeiros

Prefiren destinos con prácticas sostibles
verificables

+40%

Turismo rural

Crecemento da demanda postpandemia en
Europa

105h

Formación

Horas do programa Visit Rio Minho Plus para
pemes

O río como eixe vertebrador

O Río Miño non só é un recurso natural: é o **fío condutor** que une paisaxes, culturas, gastronomías e comunidades a ambas as beiras. Calquera estratexia turística do territorio debe partir desta realidade fluvial.

Navegación

Rutas fluviais interpretativas

Biodiversidade

Ecosistemas ribeirenses únicos

Pesca tradicional

Artes e saberes ancestrais

Gastronomía

Lamprea, zamborca, salmón

Mapa de ODS aplicados ao Miño–Minho

Principios rexenerativos: aplicación práctica

Cada principio do turismo rexenerativo tradúcese en accións concretas para diferentes tipos de empresa:

Reparar e coidar

Plantación de árbores ribeirenses, limpeza de sendeiros, recuperación de variedades locais, mantemento de muros tradicionais.

Tecer comunidade

Produtos conxuntos entre negocios, reparto xusto de beneficios, alianzas con asociacións e veciños do territorio.

Educar e transformar

Experiencias onde o cliente aprende sobre o territorio e se converte nun embaixador do destino a longo prazo.

Pensar a longo prazo

Investimentos en resiliencia: eficiencia de recursos, diversificación de ingresos, alianzas estables e formación continua.

Modelo: aloxamento con horta e agroexperiencia

Unha evolución progresiva que demostra como empezar pequeno e medrar con coherencia:

Fase 1

Pequena horta de aromáticas para autoconsumo

Fase 2

Horta de tempada con maior variedade

Fase 3

Talleres de cociña de proximidade para hóspedes

Fase 4

Venda de cestas de produto a hóspedes e veciños

Modelo: ruta "río vivo"

Unha empresa de actividades que transforma un simple paseo fluvial nunha experiencia rexenerativa completa:

ćć

Paseo fluvial

Navegación suave polo Miño

ćć

Observación de aves

Identificación de especies ribeirenses

03

Medición da auga

Parámetros simples de calidade

ćç

Recollida de residuos

Datos compartidos con entidade ambiental

Modelo: taller de queixo ou viño de fronteira

Pequenos produtores que abren as súas instalacións a **grupos reducidos**, ensinan o proceso completo, explican como coidan o solo e a paisaxe e rematan a visita cunha degustación guiada. Unha experiencia que conecta o visitante coa orixe do produto e co territorio que a fai posible.

Greenwashing: como detectalo e evitalo

Afirmacións sen datos

Dicir "somos eco" sen métricas que o avalen

Xestos illados

Basear a sostibilidade nunha soa acción visible

Incoherencia

Discurso verde con prácticas intensivas en recursos

A solución

Poucas accións: claras, medibles e comunicadas con transparencia

Cooperación transfronteriza: o valor engadido

A condición de **territorio fronteirizo** do Miño–Minho é un activo diferencial que poucos destinos poden ofrecer. Os produtos turísticos que cruzan mares, conxugan linguas e poñen en valor historias compartidas ten un atractivo único no mercado.

Dous países, un río

Experiencias que integran Galicia e Norte de Portugal nun mesmo produto.

Dúas linguas, unha cultura

O galego e o portugués como ponte cultural e narrativa.

Dúas cociñas, un territorio

Gastronomía compartida con matices locais que enriquecen a experiencia.

Financiación europea: oportunidades para pemes

Os programas europeos están financiando activamente a **transición verde e dixital** das pemes turísticas, con apoios específicos a destinos rurais.

→ **Proxectos Interreg**

Cooperación transfronteriza Galicia–Norte de Portugal

→ **EuroClusters**

Innovación e dixitalización para pemes turísticas

→ **Rural Pact**

Boas prácticas de turismo sostible en rede

ODS 12 na práctica: o restaurante transparente

Un restaurante que publica na carta a orixe **de cada produto** e o nome do produtor non só cumpre cos ODS 12, senón que crea unha experiencia gastronómica máis rica e diferenciada. O comensal conecta co territorio a través de cada prato.

- Esta práctica non ten coste adicional e xera un **valor percibido moi alto** entre os visitantes que buscan autenticidade e trazabilidade.

ODS 13: mobilidade sostible como vantaxe competitiva

Desconto bici

Incentivos para clientes que chegan pedaleando

Transporte público

Información e descontos por uso de bus ou tren

Vehículos eléctricos

Frota de rutas con cero emisións directas

Compensación

Reforestación na conca do Miño

Publicar o **cálculo anual de emisións evitadas** reforza a credibilidade e diferencia o teu negocio no mercado.

Ciencia cidadá: turismo que xera coñecemento

Integrar a **ciencia cidadá** nas rutas turísticas transforma unha actividade de ocio nunha contribución real ao coñecemento do territorio.

Dedicar **10 minutos de cada ruta** a rexistrar especies de flora e fauna nunha app de ciencia cidadá e compartir datos con universidades ou centros de investigación xera :

- Valor científico real para o territorio
- Experiencia máis profunda para o visitante
- Datos útiles para a conservación
- Diferenciación fronte a competidores

Leccións dos casos europeos

Os territorios que integraron con éxito os ODS na súa estratexia turística comparten tres elementos comúns:

Claridade de obxectivos

Saber exactamente que ODS son prioritarios e por que, adaptados ao contexto local.

Alianzas locais sólidas

Colaboración real entre empresas, administracións, asociacións e comunidade.

Comunicación coherente

Contar o que se fai con honestidade, datos e sen esaxeracións.

O teu próximo paso

Este manual é o punto de partida. O programa **Visit Rio Minho Plus** acompaña-te coas ferramentas, a formación e o apoio necesarios para que estas ideas se fagan realidade

1

Identifica o teu punto de partida

Que fas agora que conecte coa sostibilidade e a rexeneración?

2

Escolle 2-3 accións concretas

Pequenas, medibles e aliñadas cos ODS relevantes para o teu negocio.

3

Conecta coa rede

Busca aliados no territorio: outros negocios, asociacións, o propio programa Minho Plus.

4

Comunica e mide

Comparte o que fas con transparencia e avalía resultados para seguir mellorando.

O Miño–Minho merece un turismo que o faga mellor

No se trata só de atraer visitantes, senón de construír un modo turístico que **restaure** ecosistemas, fortaleza comunidades e transforme as persoas que o viven.

 TURISMO REXENERATIVO

 AXENDA 2030

 VISIT RIO MINHO PLUS

Manual de Turismo Rexenerativo e Sostible · Programa Visit Rio Minho Plus

